Hasznos hivatkozások a kötelespéldány szabályozáshoz

Európában általában törvényi szinten szabályozzák a kötelespéldány szolgáltatást, jellemzően ebben a törvényszövegben szabályozzák a webarchívumokra kiterjedő témaköröket is.

Az IFLA végzett a kötelespéldány szabályozásról szóló kérdőíves felmérést, melyben érintett volt a webarchiválás területe is, arra voltak kíváncsiak, hogy lefedi-e a webarchiválást a hatályos szabályozás az egyes országokban, s ha igen milyen rendelkezéseket tartalmaz. Sajnos egyelőre csak előzetes eredmények állnak rendelkezésünkre e kutatás kapcsán, melyeket Frederik Zarndt ismertetett az IFLA 2017. konferencián Wrocławban. Az előadás publikált verziója:
http://library.ifla.org/1905/1/S18-2017-zarndt-en.pdf

Az internet archiválást végző szervezetek konzorciuma, az **IIPC** készített egy összeállítást azokról az országokról, ahol kiterjed a kötelespéldány törvényi szabályozás a webarchívumokra is. http://netpreserve.org/web-archiving/legal-deposit/ Itt megtalálhatók az eredeti nemzeti nyelvű törvényszövegek hivatkozásai, illetve angol nyelvű összefoglalók. Törvényszöveg angol nyelvű verzióban csak Észtország esetében érhető el. Tizenegy EU tagállamban szabályozza e szerint a köteles példány szabályozás a webarchiválási tevékenységet is. Nem EU tagállamként ehhez csatlakozik Norvégia és Izland. Európán kívül pedig Kanada, Japán, Izrael és Új-Zéland. Az alábbiakban néhány ország nemzeti szabályozási forrásairól nyújtunk áttekintést dióhéjban, a teljesség igénye nélkül:

Nagy Britannia: A kötelespéldány törvény kiterjed a honlapokra is. Az egyes országrészek nemzeti könyvtáraiból, illetve jelentős egyetemi könyvtárakból álló konzorcium foglalkozik a webarchiválással. A British Library oldalán a szabályozási alapelvekről ez a dokumentum áll rendelkezésre: http://www.bl.uk/aboutus/legaldeposit/websites/elecpubs/joint-collecting-framework-for-uk-legal-deposit.pdf A webarchiválásra kiterjedő összefoglaló itt érhető el:
http://www.bl.uk/aboutus/legaldeposit/websites/websites/

Észtország: A kötelespéldány törvény szövege angolul:
https://www.riigiteataja.ee/en/eli/514092016001/consolide

Dánia: Kötelespéldány törvény nem hivatalos angol nyelvű fordítása a Dán Nemzeti Könyvtár weboldalán: http://www.kb.dk/en/kb/service/pligtaflevering-ISSN/lov.html

Horvátország: A kötelespéldány törvény 1997-től terjed ki a webarchiválásra. Az archivált anyagokhoz történő hozzáférés nyilvános, amennyiben a honlap tulajdonosa másként nem rendelkezik. Amennyiben a hozzáférés zárt, akkor a Horvát Nemzeti Könyvtár épületében egyidejűleg egyetlen felhasználó férhet hozzá az adott honlaphoz. Angol nyelvű összefoglaló: http://haw.nsk.hr/en/legal-deposit-copy az eredeti törvényszöveg horvátul: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html

Ausztria: Összefoglaló angolul: https://www.onb.ac.at/en/library/library-at-heldenplatz/structure-of-holdings/delivery-of-publications/depositing-of-digital-media/ A kötelespéldány törvény a webarchiválást érintő kiegészítő részei német nyelven:
https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblAuth/BGBLA_2009_I_8/BGBLA_2009_I_8.pdfsig

Finnország: A kötelespéldány törvény engedélyezi a webaratást, a szerzői jogi törvény pedig a megőrzés céljából történő archiválást. A törvények csak finn illetve svéd nyelven érhetők el. Külön lekérdezőfelületen lehet ellenőrizni egy adott honlapról, hogy archiválásra került-e. Kötelespéldány törvény finn nyelven: http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20071433 Szerzői jogi törvény finn nyelven: http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404 A lekérdezőfelület, melyen ellenőrizhető, hogy archiváltak-e egy adott honlapot: http://verkkoarkisto.kansalliskirjasto.fi/va/

Németország: A Német Nemzeti Könyvtári Törvény (http://www.gesetze-im-internet.de/dnbg/) , illetve a Kötelespéldány törvény (http://www.gesetze-im-internet.de/pflav/) tartalmaz a webarchiválást érintő rendelkezéseket.

Franciaország: A Francia Nemzeti Könyvtár, illetve a Nemzeti Audiovizuális Archívum kötelespéldányban szabályozott közös kötelezettsége a webarchiválás. A törvény franciául: http://legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074236&dateTexte=20120724 A témakörre vonatkozó publikáció a 2011. évi IFLA kongresszusról: https://web.archive.org/web/20120703154427/http://conference.ifla.org/past/ifla77/193-stirling-en.pdf

Izland: Angol nyelvű összefoglaló: https://vefsafn.is/index.php?page=english A 2002-ben született kötelespéldány törvény szövege izlandi nyelven: https://www.althingi.is/lagas/130b/2002020.html

Új-Zéland: A kötelespéldány törvényt 2006-ban terjesztették ki a digitális objektumokra. Minden weboldal, ami szabadon elérhető az interneten, vagy zárt anyag, azonban a tulajdonos engedélyezi, az aratható és szolgáltatható. Amennyiben az adott honlap zárt hozzáférésű, s nincs engedély a nyilvános szolgáltatásra, akkor a Nemzeti Könyvtár speciális olvasótermében egyidejűleg három felhasználó számára biztosított a hozzáférés. Az eredeti törvény szövege: http://legislation.govt.nz/act/public/2003/0019/latest/DLM191962.html A kiegészítő rendelkezés, amely a webarchiválásra is kiterjeszti a törvény hatályát: http://legislation.govt.nz/regulation/public/2006/0118/latest/DLM381515.html

Norvégia: A Norvég Nemzeti Könyvtárat a 2016-ban hatályba lépett kötelespéldány törvény módosítás hatalmazza fel a webarchiválásra, illetve a learatott anyagok oktatási, illetve kutatási célú szolgáltatására. A webarchiválás kiterjed a .no domainre, illetve más végződésű domainek (.com.net..org stb.) norvég nyelvű, illetve norvég vonatkozású honlapjaira is. A norvég webarchívum projekt a Norvég Nemzeti Könyvtár webhelyén, norvég nyelven: https://www.nb.no/samlingen/nettarkivet/ A hatályos törvény szövege csak norvég nyelven érhető el itt: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-09-32

Szlovénia: A 2006-tól hatályos kötelespéldány törvény terjed ki a webarchiválásra is. A nyilvánosan elérhető oldalakra kiterjedő webaratás mellett a jelszóval védett oldalak aratásához is hozzáférést kérhet a könyvtár. A honlap tulajdonosa korlátozhatja az archivált tartalom nyilvános szolgáltatását. A törvény szövege szlovén nyelven: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200669&stevilka=2977 Az online kötelespéldány gyűjtőköri szabályozása szlovén nyelven: http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200790&stevilka=4422 Vonatkozó publikáció szlovén nyelven, angol nyelvű összefoglalóval: http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si/Izvodi/K1012/Klasinc_Sesek.pdf

Spanyolország: A kötelespéldány törvény 2009 óta engedélyezi a webaratást, 2015 óta szabályozza külön rendelet az online publikációk kötelespéldány szabályait. A Spanyol Nemzeti Könyvtár, illetve a regionális nemzeti könyvtárak konzorciuma végzi a webarchiválási tevékenységet. A szerzői jogi törvény is engedélyezi a megőrzési célú archiválást, még a jelszóval védett weboldalak esetében is. A webaratáshoz külön engedély nem szükséges a honlaptulajdonosoktól, csak ha védett a honlap, akkor kell hozzáférést kérni. A hozzáférés az archivált anyagokhoz csak a webaratást végző intézmények fizikai tereiben biztosított. Az online kötelespéldányokra vonatkozó rendelet spanyolul: http://www.boe.es/boe/dias/2015/07/25/pdfs/BOE-A-2015-8338.pdf A kötelespéldány törvény ugyancsak spanyol nyelven: http://www.boe.es/boe/dias/2015/07/25/pdfs/BOE-A-2015-8338.pdf A szerzői jogi törvény spanyol nyelven: http://www.boe.es/boe/dias/2015/07/25/pdfs/BOE-A-2015-8338.pdf

Svédország: A webarchiválás 1997 óta zajlik, 2013 óta biztosított a kötelespéldány törvény által, de csupán megőrzési célból. Az archivált anyag szolgáltatása nyilvánosan nem engedélyezett, csupán a Svéd Nemzeti Könyvtár épületén belül. Elektronikus kötelespéldány törvény svéd nyelven: http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2012492-om-pliktexemplar-av-elektroniskt_sfs-2012-492 Rövid svéd nyelvű leírás a webarchiválás szolgáltatásról: https://www.kb.se/hitta-och-bestall/hitta-i-samlingarna/kulturarw3.html https://www.kb.se/hitta-och-bestall/om-samlingar-och-material/webbpublicerat.html